
Sammanställning Ånge Kommun

Uppföljning av persondataskydd- Checklista 2022

Medelpads Räddningstjänstförbund

Boman Matts

2022-12-16

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Inledning	2
Nämnder och förvaltningar Ånge kommun	2
Checklistan	3
Frågor, redovisning av svar & bedömning från DSO	3
1. Information och utbildning	3
Dataskyddsombudets bedömning	4
2. Behandlingar av personuppgifter	4
Dataskyddsombudets bedömning	5
3. Organisation och roller	5
Dataskyddsombudets bedömning	5
4. De registrerades rättigheter	5
Dataskyddsombudets bedömning	6
5. Personuppgiftsincidenter	6
6. Särskilda integritetsrisker	7
Dataskyddsombudets bedömning	7
7. Skydd för personuppgifter i IT-system	7
Bakgrund	7
Dataskyddsombudets bedömning	8
8. Avtal med personuppgiftsbiträden	8
Åtgärder	8
Sammanfattning	9

Inledning

Ånge kommun har ingått ett avtal med Medelpads Räddningstjänstförbund tillsammans med Sundsvall och Ånge kommun om ett gemensamt dataskyddsbud (DSO) för alla tre kommuner samt för de kommunala bolagen. Syftet med avtalet är att uppnå ett samordnat och systematiskt dataskyddsarbete, samt ökad kvalitet och resurseffektivitet. Avtalet tecknades 2017 och ska enligt avtalet utvärderas årsvis.

Enligt GDPR eller dataskyddsförordningen är varje nämnd och styrelserna var och en personuppgiftsansvarig (PuA) för sina verksamhetsområden. Respektive nämnd och styrelse ansvarar för att kraven som ställs i dataskyddsförordningen (DSF) efterlevs.¹

I avtalet för samverkan gällande DSO mellan kommunerna står att respektive kommun ska utse en kontaktperson som tillsammans med DSO koordinerar och samordnar kommunens arbete. För Ånge kommun har Anders Lindqvist haft denna roll sedan avtalet upprättades.

DSO:s roll är främst att övervaka att PuA följer DSF samt att ge information och råd till PuA i frågor som rör skyddet av personuppgifter. DSO ska inte driva eller utföra det operativa dataskyddsarbetet och inte heller fatta beslut avseende dataskydd. Dataskyddet ska ge råd och stöd samt rekommendationer till personuppgiftsansvariga och verksamheterna som hanterar personuppgifter.

Ånge kommun har i syfte att få en bild över nämndernas arbete kring DSF, skapat en e-tjänst, ”Uppföljning av persondataskydd – Checklista 2022”. Där ansvariga ska svara på frågor för att följa den omfattande förordningen.

Denna översiktliga sammanställning delges till samtliga nämnder som skickat in checklistan.

Nämnder och förvaltningar Ånge kommun

Fram till 2022-12-31 har Ånge kommun bestått av fyra nämnder och en kommunstyrelse:

- Kommunstyrelsen
- Utbildningsnämnden
- Socialnämnden
- Tekniska nämnden
- Valnämnden²

¹ <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/personuppgiftsansvariga-och-personuppgiftsbitraden/>

² <https://www.ange.se/kommun-och-politik/kommunens-organisation/forvaltningar-och-namnder.html>

I e-tjänsten står angivet att frågorna kan besvaras för förvaltningen som helhet eller av en verksamhet eller enhet om verksamhet bestämmer sig för det. Svar har kommit från följande verksamheter eller organisationsdelar i Ånge kommun:

- Personalenheten, kommunstyrelsen
- Kultur, kommunstyrelsen
- Ekonomienheten, kommunstyrelsen
- Fritid-Kultur-Turism, kommunstyrelsen
- Utbildningsförvaltningen, utbildningsnämnden, svar från två personer
- Fränstaskolan, utbildningsnämnden
- Ljungaskolan, utbildningsnämnden
- Torpshammar skola, utbildningsnämnden

Checklistan

Genom att använda sig av en e-tjänst har Anders Lindqvist och DSO bedömt att det är lättare och smidigare för nämnderna att besvara frågorna. Denna checklista ger kommunen och personuppgiftsansvariga en översiktlig bild om statusen kring dataskyddsarbetet. För varje område finns frågor samt möjlighet att utveckla sina svar.

Områden i Dataskyddsförordningen som tas upp i checklistan:

- Information och Utbildning
- Behandlingar av personuppgifter
- Organisation och roller
- De registrerades rättigheter
- Personuppgiftsincidenter
- Särskilda integritetsrisker
- Skydd för personuppgifter i IT-system
- Avtal med personuppgiftsbiträden (besvaras ej för 2022)

Att utlämna eller spara områden till senare uppföljning, syftar till att kunna arbeta ordentligt med de områden som bedöms vara prioriterade.

I denna sammanställning kommer svaren att redovisas för varje område och därefter har DSO gjort en bedömning för varje del. Sedan följer ett avsnitt om rekommenderade åtgärder. Som avslutning, ges en kortare sammanfattning från Dataskyddsombudet.

Frågor, redovisning av svar & bedömning från DSO

1. Information och utbildning

Under denna områdesrubrik ställs en fråga samt en förtydligande:

- **Får nyanställda utbildning om behandling av personuppgifter?**
Tänk på att utbildning kan genomföras på olika sätt utifrån de anställdas arbetsuppgifter och behov och i samråd med Dataskyddsombudet.

Utän information och utbildning, är det svårt att arbeta med dataskydd och åstadkomma en korrekt hantering av personuppgifter. Därför är de svar som anges på den första frågan viktiga att belysa.

Ett vanligt förekommande sätt att arbeta med denna del är utifrån svaren; arbetsplatsträffar, APT, vid nyanställning och fortbildning samt information på uppstarts dagar med all personal

En verksamhet skriver att de har ingen utbildning men arbetar utifrån GDPR. Eftersom lagstiftningen fortfarande är relativt ny, kan utbildningen och andra aktiviteter som informationsträffar, vara nödvändiga för att hålla sig uppdaterad.

Även utbildning med DSO och utbildningsförvaltningen nämns av några skolor, under 2022 har två träffar genomförts på två skolor med DSO.

Dataskyddsombudets bedömning

En kommande aktivitet skulle kunna vara att komplettera de utbildningar som skickas till medarbetarna under 2022 gällande informationssäkerhet, med en del gällande GDPR och dataskyddsförordningen. Dataskyddsombudet tar tag i sådan aktivitet tillsammans med kommande kommunledning.

Användande av en rutin, eller metod, som checklista vid nyanställning/introduktion är ett sätt att säkerställa att information och utbildning, och andra viktiga delar för introduktion, genomförs.

2. Behandlingar av personuppgifter

Görs en löpande uppdatering av registerförteckningen i er förvaltning/verksamhet? Alla behandlingar av personuppgifter ska kartläggas och registreras i kommunens register (i systemet Drafit Privacy Records). Det gäller nya personuppgiftsbehandlingar men även när befintliga ändras genom t.ex. lagkrav eller förändringar, tillägg eller borttag av personuppgifter

Följdfråga: Beskriv kortfattat er rutin för att hålla förteckningen uppdaterad

Denna del handlar om att uppfylla artikel 30 i DSF.³ Verksamheter som hanterar personuppgifter ska ha ett register med obligatoriskt innehåll. Det är en grundläggande komponent i ett systematiskt och strukturerat dataskyddsarbete.

³ <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/fora-register-over-behandling/>

Här svarar tre av verksamheterna (Ekonomienheten, Fritid-Kultur-Turism samt Kultur) ”Nej”. Ekonomienheten skriver att inga förändringar har gjorts.

Samtliga svarande från Utbildningsnämnden svarar ”Ja” på denna fråga, det hänger sannolikt ihop med att förvaltningen har en dataskyddsamordnare som kan hjälpa verksamheterna med detta.

Dataskyddsombudets bedömning

En rutin/process för detta är nödvändigt för att kunna hantera registreringen i Drafit Privacy Records. Erfarenheter visar också på att det underlättar att vara aktiv med registreringar och ändringar i nämnda systemstöd, eftersom det ställer en del krav på användaren.

DSO rekommenderar att dataskyddsarbete, och informationssäkerhetsarbetet, integreras i inköps- och upphandlingsprocessen. Detta skulle enligt DSO lösa många situationer och frågetecken som uppstår idag, antingen i ett sent skede i införandet eller som upptäcks när en behandling har varit aktivt en längre period. Det optimala vore om arbete med registerförteckningen var en del av arbetsprocessen, inte en separat rutin.

Nämndernas antal registreringar är i sig inte jämförbara med varandra eftersom storlek och typ av verksamhet där mängden personuppgifter varierar har en stor påverkan. Att en nämnd har ett högt antal registreringar behöver inte betyda att registreringarna är fullständiga. Det behöver inte heller betyda att nämnden löpande ser över och uppdaterar befintliga registreringar. DSO har inte gjort någon djupare analys av registerförteckningen och enskilda behandlingar. En sådan analys kommer att göras vid framtida revisioner.

3. Organisation och roller

Finns en/flera utsedda kontaktpersoner för dataskydd i er förvaltning/verksamhet? Vilka eller vilka personer är det?

På denna fråga svarar de verksamheter som svarat ”Ja” på fråga 2, att de har en kontaktperson samt kan ange vem eller vilka det är.

En verksamhet svarar ”Vet inte”. Från utbildningsnämndens svarar alla utom en, ”Ja” och namnger en eller flera personer alternativt vilken roll denna har i förvaltningen.

Dataskyddsombudets bedömning

Dataskyddsombudet bedömer att alla verksamheter eller förvaltningar och nämnder skulle göra en kortare översyn utifrån svaren på fråga 2 & 3 samt påminna medarbetarna om vikten av denna här delen av Dataskyddsförordningen och vem de kan kontakta inom sin verksamhet.

4. De registrerades rättigheter

Används rutinen för utlämning av registerutdrag i er förvaltning/verksamhet? En begäran om registerutdrag kan komma till kommunen på vilket sätt som helst; via e-post, brev med posten, e-tjänst, blankett, telefon, eller på annat sätt. Genom information om registerutdrag på vår webbplats, försöker vi styra begäran till e-tjänsten eller blanketterna för vuxna och för barn (vårdnadshavare) Det finns en rutin för registerutdrag som omfattar vad som händer i nästa steg när begäran kommit in till kommunen. Begäran (och rutinen) ska i första hand hanteras av berörd nämndsekreterare, utifrån verksamhetsområde och nämnd/styrelse.

Majoriteten svarar ”Ja” på denna fråga. Alla utom en svarar också att de inte haft någon förfrågan än gällande denna rättighet.

Svar och kommentarer om rutinen använts:

- ”Bra att få kännedom om rutiner för registerutdrag.”
- ”Vi tar alltid in en person från administrationen på skolan innan vi lämnar ifrån oss uppgifter.”
- ”En förfrågan och då använde vi rutiner som är satta.”

Dataskyddsombudets bedömning

Dataskyddsombudet bedömer att rutinen fungerar och förfrågningar som kommit in har hanterats på korrekt sätt.

5. Personuppgiftsincidenter

Används rutinen för anmälan av personuppgiftsincidenter i er förvaltning/verksamhet?

Här kan svaret tolkas lite annorlunda, de flesta svarar ”Ja” men två svarar Nej”. De betyder inte att de som svarar ”Nej”, inte har missat att anmäla personuppgiftsincidenter eller inte är medvetna om rutinen. Snarare är nog att man inte behövt tillämpa rutinen.

Har fanns möjlighet att utveckla sitt svar:

- ”osäkert när vi ska anmäla. När ska man anmäla? Exempelvis ett mejl felskickat?”
- ”Bra att få kännedom om rutinen. Läger in det i ärlig återkommande genomgång i apt.träff.”
- ”Den är känd men inte använd vad jag vet.”

DSO:s bedömning är att det är viktigt att förmedla ut att anmäla personuppgiftsincidenter inte är något negativt utan snarare kan tyda på att verksamheten har en bra rutin för att upptäcka och rapportera personuppgiftsincidenter.

Att en nämnd anmäler personuppgiftsincidenter behöver inte vara en indikation på bristande säkerhet. Det tyder på att verksamheten har strukturer och rutiner att upptäcka samt rapportera personuppgiftsincidenter.

Men precis som i andra kommuner och verksamheter bedömer DSO att det sker fler incidenter i kommunen än vad som anmälts hittills.

6. Särskilda integritetsrisker

Görs det kartläggningar och dokumentationer av särskilda integritetsrisker i er förvaltning/verksamhet? Dataskyddsförordningen ställer särskilda krav på behandlingen av personuppgifter som kan medföra känsliga personuppgifter, profilering eller omfattande kameraövervakning på allmän plats. Barn vars personuppgifter behandlas får ett starkare skydd och det är därför viktigt att verksamheterna vet vilka personuppgifter som behandlas, att de behandlas på ett korrekt sätt, med en genomtänkt och medveten laglig grund.

På denna fråga svarar två verksamheter ”Nej”, två ”Vet inte” och resterande ”Ja”.

En del förvaltningar och nämnder behöver inte alltid göra konsekvensbedömningar för alla typer av personuppgiftshanteringar som är särskilda eller riskfyllda. Det kan vara lagstiftaren som gjort detta eller att åtgärder för riskminimering har implementerats innan hanteringen påbörjats.

Dataskyddsombudets bedömning

Dataskyddsombudet bedömer att de som svarat ”Nej” kan slås samman med de som svarar ”Vet inte”.

I skrivande stund har inte DSO genomfört eller lämnat någon bedömning på en konsekvensbedömning för Ånge kommun. Detta behöver inte betyda att personuppgiftsbehandlingar med höga risker initierats i kommunen utan dennes eller förvaltningens kunskap. Det kan vara ett tecken på att ambitionen att genomföra behandlingar med exempelvis ny teknik (fallsensorer inom äldrevården) eller något nytt kreativt med barns personuppgifter, är på en hanterbar nivå, eller ”lagom” nivå, utifrån dataskyddet.

7. Skydd för personuppgifter i IT-system

Förekommer s.k. tredjelandsoverföringar av personuppgifter i er förvaltning/ verksamhet? Se information från dataskyddsombudet om Privacy Shield och s.k. tredjelandsoverföringar samt om syftet med kartläggningen och hur den kan genomföras.

Bakgrund

Efter EU-domstolens beslut, sommaren 2020, där tredjelandsoverföringar baserade på avtalet mellan EU och USA, Privacy Shield, inte skyddar EU-

medborgare från den amerikanska säkerhetskyddslagstiftningen⁷, har verksamheterna fått uppmaningar från DSO att genomföra ett antal åtgärder.

Den första av dessa var att kartlägga vilka personuppgiftshanteringar som berörs av denna dom. Det är väldigt stor del av de personuppgiftshanteringar som har någon leverantör som stödjer hantering, exempelvis företag som Amazon, Google och Microsoft.

Här är majoriteten av svaren ”Nej”. Här skulle en följdfråga behövts, den skulle kunnat gett svar på huruvida verksamheterna har genomfört kartläggningen eller inte.

Dataskyddsombudets bedömning

DSO har sedan domen arbetat tillsammans med många förvaltningar och mycket av arbetet har varit att försöka styra om befintliga eller nya hanteringar när PUB-avtal ska tecknas eller revideras och där leverantörer använder sig av ovannämnda företag.

Det har varit ett relativt framgångsrikt arbetssätt då majoriteten av leverantörerna har förstått problematiken och gjort ändringar. Arbetssättet har byggt på dialog men kommunerna över lag kan bli bättre på kravställa detta i upphandlingar, se tidigare gällande registerförteckningen, fråga 2.

Dock kvarstår problemet med de större verksamhetssystem som används av en kommun till exempel Microsoft Office 365. Där ser det olika ut i landet men det största hindret är att alternativen för närvarande är obefintliga.

8. Avtal med personuppgiftsbiträden

Ingen fråga på område 8 under 2022.

Åtgärder

Inventering av vem eller vilka som är utsedda kontaktpersoner i respektive verksamhet.

Informations- och utbildningspaket. Ånge kommun bör efterforska om det finns framtagna ”paket” som används en eller flera nämnder i kommunen för introduktion av nyanställda. Genom att använda ett gemensamt paket för hela kommunen, säkerställs att de personer som börjar arbeta i kommunen får en stabil grund. Nano-utbildningen bör också revideras.

Information och utbildning gällande personuppgiftsincidenter. Ett gemensamt utskick bör göras för att påminna personalen om:

- Vad en personincident är

⁷ <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/overforing-till-tredje-land/schrems-ii-domen-overforingar-till-tredje-land/>

- Att dokumentera personuppgiftsincidenter, oavsett allvarlighetsgrad
- Kommunens rutin för personuppgiftsincidenter.

En viktig beståndsdel i utskicket är att det inte är negativt att uppmärksamma och anmäla personuppgiftsincidenter. Det är oerhört viktigt att personuppgiftsincidenter dokumenteras.

Sammanfattning

Precis som många andra organisationer, företag och kommuner, arbetade Ånge kommun hårt inför införandet av Dataskyddsförordningen.

Dataskyddsombudets intryck av svaren från checklistan, i kombination med det löpande arbete med kommunens verksamheter, är att de anställda som funnits med från denna period och framåt har en god förståelse för arbetet med dataskydd. Detta intryck blir, ibland, tydligt när anställda som inte varit lika involverad eller varit från början, hanterar personuppgifter. Det visar på vikten av att utbildning och information vid nyanställning och kontinuerligt under anställningens gång.

DSO bedömer att den PuA kan bli bättre på att i god tid involvera DSO i alla frågor som rör skyddet av personuppgifter. Medvetenheten om att DSO i god tid ska involveras i alla frågor som rör skyddet av personuppgifter tycks variera i verksamheterna. Detta är ett generellt bekymmer som alla dataskyddsombud ser i alla verksamheter, i alla kommuner, organisationer och företag.